

МИХАИЛ ЉЕРМОНТОВ
(1814–1841, Русија)

МОЛИТВА

У час живота тешки,
Кад туга душу мори,
Молитву једну чудну
Напамет срце збори.

Благодетна је сила
У живе речи звуку,
У тој лепоти светој
Забрављам сву муку.

Са душе бreme пада,
Далеко ј' сумња јако –
И верујем и плачем,
И лако ми је, лако...

**КАД СЕ ЗАТАЛАСА ЊИВА
ШТО ВЕЋ ЖУТИ**

Кад се заталаса њива што већ жути,
кад свежој гори шумни ветар приста,
кад рујна шљива у врту се скути
под сенком благом зеленог листа;

Кад орошена росом вечери румене,
и зором злата пуном,
из жбуна лала сребрна мене
поздрави љупко круном;

Кад у сутјесци врело се роди,
клокотом чинећ мисао ми снену,
о тихом крају откуд производи
зборећи мени причу тајанствену –

Немир уступа место тад спокоју,
растиче с чела мрштина се строга,
и примам земаљску срећу као своју
и опажам на небу Бога.

ЈОВАН ГРУЗИНСКИ – СТАРАЦ ИСИДОР
(1814–1908, Русија)

ГОСПОДУ ИСУСУ ПОЗИВ У ЖАЛОСТИ
И ИСКУШЕЊУ МОНАХА

Тебе, Боже дозива душа.
Преплагн, не остави ме.
Теби ја руке своје пружам,
И увек молим Твоје име.
Научи ме, Ти, Владико,
Како да се молим Теби.
Нешто ко облак велико
Заклонило је разум у мени.
Растерај маглу искушења,
И обасјај мој пут до Тебе,
Палих си мисли васкрсење.
Пошаљи, Владико, светлост Твоју на мене.
Оца и мајку оставих, и све своје,
Имање, кућу – све сам презрео,
Љубав сестара и браће моје,
И све што сам у свету страсном срео.
Бежећи, од света сам се удаљио,
И живео с пустињом, планином, шумом,
У њима сам се настанио,
Да би небеса гледао умом.
У спасење се надам од Бога,
И заштиту сред олује,
Да се малодушна брига многа
Од мене сва удаљује.
Но како да удостојим Тебе, Владико,
И где бих те придобио?

Дело сам тешко и велико
Грешан на себе прихватио.
 Путем крста мени су казали
 Да идем, а без крста нигде.
Пут трновити показали,
 И да изујем чизме;
И кренуо сам добровољно,
А ни врсту прешао нисам.
 А пут ране задаје вруће,
 Све трн и убод за убодом,
 И скренух с пута у беспуће;
 Није лако ићи за Богом.
Разбојник дочека ме сваки,
У пустињи раздерах расу,
О Боже, милостиви и јаки,
Јави се души у овом часу!
 Ти видиш да тело изнеможе,
 Малена снага, Боже, је моја,
Куда да идем – ум не помаже...
Нек пут мој обасја светлост Твоја.
 И угледаће душа Тебе, Владико,
 Саздатељу мој, Тебе угледаће,
 Заборавиће путовање велико,
 И тихо, радосна задрхраће.
 Заборавићу јад и жалост љуту,
 И злострадања дана и ноћи,
 Да су ме сви сретали на путу,
 И да ми нису дали проћи
Пашће у заборав патња и сета,
Све савладано са напором,
Што сам трпео свих ових лета,
Идући, Владико, за Тобом.
 Још је далеко, Спаситељу!
 Далеко да идем да не лутам,

Нисам прошао Искупитељу
До Тебе још ни пола пута.
Ти рекао си: „Јарам је мој благ
И бреме је моје лако“,
Верујем, Боже мој, и знам
Да слово Твоје истинито је свако.
И ја ћу, Боже, с помоћу Твојом
На путу лако све постићи,
Још преосталом стазом
Моћи ћу, Господе, ићи.
Иако сузама орошавам
Мој пут ка Теби, Саздатељу, Снаго,
Верујем, Боже мој, и знам
Да идем стазом благом.

ВАСА ЖИВКОВИЋ
(1819–1891, Србија)

МОЛИТВА

Ти видиш тугу моју,
Превечни Боже мој!
Разблажи срце моје,
Олакшај бољу њој.

Што данас твоја силна
Растави рука нас,
Саставит опет може
У срећни по нас час.

Услиши, Боже свети,
Очајни певца глас,
Смирено тебе просим,
Помилуј двоје нас.

А донде, о пресветли,
Закрили Ленку ти,
Помози! – Отац ти си,
А деца твоја ми!

1859.

А. Н. МАЈКОВ
(1821–1897, Русија)

* * *

О, не говори да спасења нема,
не губи се сред очаја свог;
што је ноћ тамнија, светлије су звезде,
што је туга дубља, то је ближи Бог.

ЈОВАН ИЛИЋ
(1824–1901, Србија)

ЈЕДИНОМ

Оче небесни!
Ти који сједиш врх зв'језда горе,
анђели кога бесмртни дворе,
коме се клања свијет чудесни!

Небо се топи у рајској пјесни,
благост Ти поју земља и море,
о Твојој слави све твари зборе,
и мравак слаби ка' и лав б'јесни.

Ријеч гдје Твоја божанска влада,
у Тебе једног све живо с' нада.
Твоју и мени дај милост стећи;

на сињем мору, у ноћи тамној,
вихору б'јесном, бури поамној,
не клонут духом, Тебе славећи.

БРАНКО РАДИЧЕВИЋ
(1824–1853, Србија)

МОЛИТВА

Месец јасни, звезда јато,
И сунашце умиљато,
Зору што нам небо шара,
А и муњу што га пара,
И ту силну грома буку,
И олује страшну хуку
Ти сатвори, вељи Боже,
Ко овако јоште може!

Цвеће љупко и долину,
Стадо, врело и планину,
Тију реку, силно море,
И под небом орла горе,
И над орлом шарну дугу,
И славуја у том лугу,
И још његов глас умилни
Ти сатвори, Боже силни.

Осим другог овде свега
Мене створи из ничега,
Дуом својим ти подуну,
У менека душу суну;
Па ми, Боже, јоште таде
И у душу нешто даде,
Та и моја песма ова,
И њу мени ти дарова.

Фала, Боже, на дар ови,
О помози, благослови,
Да ми како с права пута
Душа млада не залута!

(1844, на Ускрс)

МИЛИЦА СТОЈАДИНОВИЋ СРПКИЊА
(1830–1878, Србија)

ВЕЧЕРЊА МОЛИТВА
УОЧИ НОВОГ ЛЕТА

Ти што владаш судбом света
 Моје молбе прими глас
И учини да ми Роду
 Лепшег бића куцне час!

Ти му Творче снагу ули
 И удаљи злобе траг,
Небо србско ти разведри
 И размрси судбе склад.

Спусти поглед боже благи
 На јуначки овај Род
По област'ма расејани
 Где слободан, а где роб.

Спусти поглед, Боже благи,
 Нек му зоре сине зрак,
Лепе земље да озари
 Које сада скрива мрак.

1847.

АЛЕКСЕЈ АПУХТИН
(1840–1893, Русија)

* * *

Да ли је дан, ил' тишина у ноћи,
У снима немирним, животној борби,
Свуда је са мном, испуњава ми живот,
Мисао иста, са печатом коби –
стално о теби!

Нису ми страшне с њом – прошлости сени,
Срце је живнуло с љубављу новом...
Вера, сни, реч надахнућа у мени –
Све што је вредно под небеским кровом –
све је од тебе!

ПОЛ ВЕРЛЕН
(1844–1896, Француска)

МОЈ ГОСПОД МИ РЕЧЕ...

Мој Господ ми рече: „Мене љуби, дете!
Гледај моје сјајно срце које страда,
моје стопе које Магдалена млада
спра сузом, и моје руке које свете

 све грехове твоје. Гледај чавле клете,
крст, горчину, спужву, све налаже сада
да мене тек волиш на свету где влада
моја Крв и Месо, моје речи свете.

 Не љубих ли тебе до задњег тренутка,
по Оцу мој брате, по Духу мој сине,
и зар не поднесох јад твоје судбине?

 Не јецах ли зебњу што се у те утка,
не мучих ли муку у твом веку тамном,
пријатељу плачни који трагаш за мном?“

СИМОН ГРЕГОРЧИЧ
(1844–1906, Словенија)

ЧОВЕКА НИКАД!

У радионицу сам гледао твоју
који сатвори бића без броја!
Тајанствено снује рука твоја:
нигде постојане нема ствари,
а ниједна прашљика не пропада.
У радионицу сам твоју гледао
и видео стално окретање,
живот што се стално претаче,
поново рађа и обнавља,
из бића у биће преображава,
а смрти нигде не опазих!
Безумни свет плачући тужи
кад цвет се скруни ружи мирисној,
кад између драгих му ко
окове духа положи у гроб,
та умро му је рођени брат!
А – смрти нема!
У радионицу сам божју гледао,
тамо видех преобличавање ствари,
а смрти не видех!...
Мој зачетниче, који ме створи,
варницу духа распали ми,
у земље оклоп затвори је, -
зашто, ти знаш! –
Када глинену тамницу смрвиш,
нећу умрети!
него ће духу нарасти крила
која ће из дола суза и заблуда

за тајанствени развити пут, -
куда? Теби ће хитат у сусрет,
да једном твоје загледа лице,
да загледа лик као сунце јасан,
лице љубави и истине...
То ће земљу предати земљи,
и свет ће за ноћ заборавит крај
што скрива остатке те.
И није ми жао. Свет нек заборави!
Ти га нећеш заборавити!
За нову ћеш ствар мој прах узети, -
за коју? Ја не знам.
Ти си господар.
Али једно те молити смем:
од праха цветник ти одгаји,
поклони лугу певачицу,
ма коју било саздај ствар;
али ко би као ја на свету
морао осећати и трпети,
разапет између сумња, заблуда, -
човека – не саздај никад!

ЏЕРАРД МЕНЛИ ХОПКИНС
(1844–1889, Енглеска)

ШАРЕНА ЛЕПОТА

Слава нека је богу за шарене ствари –
за небо спарених боја, к’о шаруља крава;
за румене младеже по телу пастрмке која плива;

за жарко-мрку кестен-јесен; за крила сенице;
за њиву шарану овцама, угаром, браздама,
за све занате и њихове хаље, украсе и алате.

Све ствари супротне, изворне, ретке и чудне,
шта било врцкаво, пегаво (ко ће све знати?)
са брзим споро, са слатким кисело; са бистрим мутно:
родитељ вечни том свему, његова
без промена лепота.
Њега хвалите.

ИВО АНДРИЋ
(1892–1975, Србија)

* * *

Слава ти, Боже, за муку дана и мир ноћи, за кратки живот и велику загонетну смрт, нека су благословене одлуке Твоје по којима долазимо на свијет и одлазимо с њега пошто смо се нарадовали и намучили. Огромни су и несхватљиви планови Твоји и јасно је да им не можемо догледати ни смјера ни сврхе и да их морамо смирено примати; али тешко је бити човјек, Господе.

* * *

Боже, не допусти да срце наше остане празно, него дај – пошто од Твоје воље све зависи – да увек желимо и да се надамо, и да то што желимо буде добро и стварно и да наша нада не буде испразна. Дај да предмет наших жеља буде виши и лепши од нашег живота и да се доброј нади никад не изневеримо због кратких и варљивих остварења која заклањају видик. Дај нам прав пут, са пролазним посртањима, и са миром и славом на крају. И дај нам мудрости и храбрости, кад нам дајеш искушења. И ма куда ишли или лутали, не дај да на крају останемо изван Твоје свеобимне хармоније, јер то сваке секунде, на сваком месту, сваким делићем бића желимо.

МИЛУТИН БОЈИЋ
(1892–1917, Србија)

ХРАМ

Господе, опрости ако у час бола
Видео сам мрку поворку демона
Како јури хуком пиратских гондола
Уз дивљачку лупу разбијених звона.

Господе, опрости час слабости меке,
Јер сам тада чуо да тужно шуморе
Са планина мојих борове и смреке
И скрушене древне преклињу ме горе.

Звало ме је цвеће и реке и села,
Звали су ме к себи звоници и кости
Праотаца палих за надљудска дела.
Појми искушење, појми и опрости.

Јер и у том часу храм твог величанства
У моме је срцу литургију вио:
Ја сам те славио кроз морска пространства,
И где глас мој беше, храм твој ту је био.

И с тим истим храмом у срцу скривеном
Полазим на своја пепелишта часна;
Твој крст је на моме стегу развијеном
И збори: Недеља свршена је Страсна!

1917.

СОНЕТИ

XXI

Сву тугу своју у те би да скријем
И да, друкчији, но што ме сви знају
На твоје недру, к'о у родном крају,
Кришом од људи сузе своје лијем.

Само твој да сам, и сав да се свијем
И да ме очи твоје воде рају
У кут где боли и уздисаји стају:
Из твога ока да утеху пијем.

Мој бол је велик, од свег бола већи
И само теби, теби ћу га рећи:
О буди сведок мога искушења!

И вратићу се чист у свет пун гада
И вратићу се без греха и јада.
О, буди црква и Бог мог спасења.

МОМЧИЛО НАСТАСИЈЕВИЋ

Момчило (1894–1938, Србија)

МОЛИТВА

1

Да утопим се у плаветнило твоје,
Господе, жедан ја.

И радост моја теби, дародавче,
руменилом да окади просторе.

2

И молим ти се,
урвина твојих кроз повор
бистра ме проведи,
у мени да се небеса твоја огледну.

3

И ветри твоји
да крше ме земљи, прегибљу,
снези на мени презиме.

И уза спомен – стабло
вита уз мене лоза
да препузи свој век.

И тице крилати створи,
хитро да ми са грана

даљини твојој полећу.

4

Блажен у теби да занемим.
И од нема мене
стена да прозбори гори,
гора цвећу.

И радост наша теби, дародавче,
руменилом да окади просторе.

МОЛИТВА

Смагнем ли ово дубином у вечерњу,
или је тихи пој,
ил' дубина се отвори где болело?
Тихо по муци бродим смерни раб.

Пакао мени, оче,
бољезан, драчу на пут.
Расточи о расточи раба.
Дубље дно души но страдању,
без дна реч ова смерна у вечерњу.

Корен је ово,
црва ми, оче, у нагризање,
расточи о расточи раба.

Јер и пакао је твој,
и пропоје.
И корен по корен мање
моме страдању.

ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ (1898–1993, Србија)

ВЕЧЕРЊА МОЛИТВА

На све речи увреда треба се смешити тужно и благо.

Не треба рећи ни једну реч прекора, треба се смешити само, тужно и благо.

Слатко се спава на осмеху праштања, свака мисао процвета у сребрну неземаљску стабљику.

И рука онога који душе сади милује самилосно целе ноћи сваки куцањ срца.

РАЗГОВОР МОНАХИЊЕ С БОГОМ

Боже, душа ми за пролазним благом не жуди,
не уме да сања о земаљској срећи.
Ја знам да су сви на свету од мене већи:
и зли и добри, и богати и худи.

Нема у животу спокојног сата
за који бих рекла да сам га заслужила;
мени је доста мало звезданог злата
да не бих роптала и тужила.

Кад ми пошљеш бол, сагнем се смерно;
кад коракнем, бојим се да нисам што скривила.
Нема дела твог ком се не бих дивила,
па ма као црв било мало неизмерно.

Ако ти желиш, зликовци ме вређати могу,
незаслужене ћу грехе да испаштам.
Мени је слатко да патим и праштам
ако је то мило праведном Богу.

БОГУМИЛОВА МОЛИТВА

Боже мира, походи домове наших жупана,
сиђи им у срца кроз челичне оклопе бојне.
О, Боже светлости вечне, звезда и дана,
спусти се на њине куле непробојне.

Не дај пакленим рата и мрака
да твојих сунчаних руку спутају моћи.
Биће пуна суза свака капљица зрака,
и јаука тишина ноћи.

Појуриће тада, као змајеви из злих јама,
из колиба убогих покличи ратни,
и мач ће оштри о груд да се слама,
и пашће крв у прах блатни.

Пашће на пашњаке копаља киша тучна
и као љуте муње ломиће се зраком стреле,
а кад пољем пројезди борба жучна,
лежаће цвећа крунице беле,

лежаће тела као црне хумке између трава,
и орли урвином слетати до људских мрва.
О, Боже мира, ти знаш да немамо права
да згазимо ни ситнога црва;

да крв ближњега је света као капља вина
из Христовог чистог путира.
Спусти се до наших лугова и планина,
о, Боже мира!

Ишчупај као коров из руку наших копља,
отупи оштрицу нашег бритког мача!
Нек мирно девојка по пољу купи снопља,
путник цестом корача;

нек спокојно живи сова у старом храсту,
нек капље крви реку не замуће,
нек цветови ливадски слободно расту,
зру под сунцем њиве жуте;

нек сељак њиву јутарњу с миром оре!
нек спусти се мир на нас благо као шумска свила

што пада на октобарске златне горе
и олтаре богумила.

ПОМИЛУЈ, БОЖЕ

Помилуј, Боже, оне који су, жедни пролећа,
ишчезли као осмех тих
међу звездане светове.
Помисли, Боже, на њих
у час кад просипаш цветове
поврх кутова свих.

Заклони, Боже благи, својим гласом
наш смех, и наш глас,
ако радосни будемо у дан

кад, жедни живота и младости,
они одоше од нас;
засени светлошћу вечном њихов вид,
о Боже благи, јер мене је стид
часа земаљске радости.

Заклони, Боже, срцем својим
наше срце у час кад се пролеће рађа,
када цветања, када сунца моћ
буду у нама тугу убили;
кад прође најпре час, па дан, па ноћ,
а ми се не сетимо њих,
ни часа кад смо их изгубили.

Заклони, Боже, земаљске столове и чаше
од њих, који више не седају
за пролећне гозбе наше;
од њих, чије душе сад круже
изнад врлине и злости;
на чијем срцу младом цвате руже
у час кад су у шуми ласта
и љубав у срцу нашем
први гости.

РАСТКО ПЕТРОВИЋ
(1898–1949, Србија)

АНЂЕО

(9)

Ноћ. Боже, не спремај мени више крух
Већ спусти ми руку на груди
Да као тиха птица пређе на њу мој дух
Тај бескрили мој дух
Пре него зора заруди.

**КОНСТАНТИ ИЛДЕФОНС
ГАЛЧИЊСКИ
(1905–1953, Пољска)**

МОЛИТВА СЛЕПОГ МЕСЕЧАРА

Ти који цвећу дајеш мирис и осмех дајеш воћу,
што дању сјај а таму страшну ствараш ноћу,
поврати мени очи моје замишљене
што вечно гледају месец и вечно су зелене.

ВЛАДИМИР ХОЛАН
(1905–1980, Чешка)

ТИ ЗНАШ, БОЖЕ

Ти знаш, Боже, како су радост и жалост дружељубиви.
Јер и онај ко је сасвим напуштен
од људи, привиђења, животиња и ствари,
и ко тада говори сам са собом,
не говори то ради себе!...

МАША ХАЉАМОВА
(1908–1986, Словачка)

ЛУТАЈУЋИ КАМЕН

Колико смо пута, Боже,
заједно прошли
овим каменим путем
где лежао је
сив,
са жилицама златне маховине
на лицу,
од памтивека
пузавицом причвршћен
за стрму стену
над понором.
Уморна скитница!

Нисмо приметили да се померио
колико за ширину длана,
за дужину детиње стопе,
за један људски век.

Док је живела
пузавица.
Без ње
покренуше га
снегови лањски.
Само је лежиште остало
безгранично.

И ја,
без тебе,
у вртоглавици,
над понором.

СО ЂОНГ ЂУ
(1915–2000, Кореја)

ЈОШ ЈЕ ДАН СВЈЕТАО ДАН

Божански душе –

Испрва је моје срце
личило на измаглицу
у дане када билијуни шева пјевају.

Било је слично грозду малених облака што плове,
Или зеленим ријечним валовима
Који свјетлуцају сребрном рибљом крљушти.

Божански душе –

И онда, када си дошао мени његовом обличју подобан
Постадох бијесни вихор,
водопад који се сурвава с литице,
пљусак кише која се у бездан обрушава.

Али тада, Божански душе –

Ти га узе к себи опет,
као океан у којем нестају малене ријеке,
а моје чисто и празно срце
обасјао си последњим зрацима вечерњег видјела.
Преда мном се пружала још једна бескрајна ноћ.

Божански душе –

Сада
Светао дан је свуд око мене,
и боја мога срца боја је љубави твоје,
налик на звончиће који цветају на планински косама.